

OBSAH

Etika vědy a bioetika	11

HISTORICKÉ KOŘENY ČESKÉ ETIKY VĚDY

1. T. G. Masaryk a „zakladatelské“ rysy české etiky vědy: mezi pozitivismem a náboženstvím	23
1.1 Klíčový význam T. G. Masaryka pro konstituování tradice v české etice vědy	23
1.2 Bernard Bolzano jako důležitý mezník pro pojetí vědy a etiky v 19. století	28
1.3 Česká encyklopedie a boj o <i>Rukopisy</i>	34
1.4 Mezi pozitivismem a náboženstvím	39
2. Český pozitivismus a etika vědy	49
2.1 T. G. Masaryk a charakter českého pozitivismu	49
2.2 F. Krejčí a J. Tvrđý	53
2.3 Novopozitivismus	62
2.4 T. G. Masaryk a problém hodnot v české sociologii	68
3. Etika vědy v díle Emanuela Rádla	75
3.1 Rádlova kritika pozitivizmu	75
3.2 Rádlovo pojetí vztahu filosofie a vědy	83
3.3 Rádlova kritika pozitivistické sociologie	90
3.4 Problém smyslu a morálky ve vědě	94

4. Fenomenologická reflexe etiky vědy	101
4.1 Husserlova kritika vědy	101
4.2 Patočkovy úvahy o vědě a technice	108
4.3 Role vědecko-technické inteligence	112
4.4 Principy vědecké morálky podle J. Patočky	116
5. Etika vědy v éře marxismu-leninismu	121
5.1 Historický kontext	121
5.2 Marxismus-leninismus a genetika	126
5.3 Marxismus-leninismus ve sporu s pozitivismem	132
5.4 Marxismus a etický základ vědy	138
6. Etika (vědo)techniky v českém myšlení 20. století	143
6.1 Technika a technokracie v meziválečném českém myšlení	143
6.2 Etika (vědo)techniky v Československu po druhé světové válce do roku 1989	147
6.3 Evropský rozměr etického diskurzu ve vědě a technice	155

PROBLÉMY BIOETIKY OČIMA ČESKÝCH VĚDCŮ

7. Současný výzkum a problémy bioetiky	163
7.1 Bioetika v evropském kontextu	163
7.2 Nové směry výzkumu a neuroetika	172
8. Institucionalizace etiky lékařského výzkumu v České republice	177
8.1 Evropský a světový vývoj v době předmoderní a moderní	177
8.2 Vývoj po roce 1945: respekt k lidským právům	179
8.3 Vývoj v České republice	183
8.4 Současný stav a jeho problémy	187
9. Paradoxy v etice lékařského výzkumu	189
9.1 Prolínání zájmů ve výzkumu a léčeni	189
9.2 Paradox testování léků	190
9.3 Paradox placebo	192

10. Etické otázky transplantací	195
10.1 Otázka práva na náhradní orgány	195
10.2 Otázka definice okamžiku smrti	197
10.3 Otázka získávání náhradních orgánů	199
10.4 Máme právo na náhradní orgány?	203
11. Etické otázky genových manipulací	207
11.1 Geneticky modifikované organismy (GMO)	207
11.2 Geneticky modifikované mikroorganismy	208
11.3. Geneticky modifikované rostliny	209
11.4 Geneticky modifikovaná zvířata	212
11.5 Genetické manipulace u lidí	213
11.6 Etika genových manipulací	214
12. Etika a zelená biotechnologie	217
12.1 Zemědělství a jeho úkoly v současném světě	217
12.2 Cesty zvyšování zemědělské produkce	219
12.3 Odmítání transgenních organismů Evropskou unií	222
12.4 Etika, ideologie, ekonomika a politika: nadmístní společnosti a Greenpeace	227

BIOETIKA V NÁBOŽENSKÉM DISKURZU

13. Přístup judaismu k etice vědy a příklad výzkumu kmenových buněk	235
13.1 Tradice judaismu a vědění	235
13.2 Výzkum kmenových buněk v pohledu židovství	240
14. Katolická církev a bioetika	247
14.1 Teologická východiska biomedicíny	247
14.2 Etika vědy po druhém vatikánském koncilu	249
14.3 Počátek a konec lidského života	254
14.4 Postoj katolické církve k aktuálním otázkám bioetiky	259

15. Evangelická teologie, lidská přirozenost a bioetika	265
15.1 Moderní evangelická teologie a věda	265
15.2 Co je člověk a lidská přirozenost?	268
15.3 Principy evangelické bioetiky?	270
15.4 Evangelická etika – svoboda a odpovědnost	274

FINANCOVÁNÍ VĚDY

16. Financování vědy jako hodnotová volba	279
16.1 Soudobá produkce vědění	279
16.2 Role základního výzkumu	281
16.3 Etické aspekty ve vědě	282
16.4 Evropský kontext	285
16.5 Současné výzvy pro Evropu	288
16.6 Evropský výzkumný prostor a vědní politika v Evropské unii	290
16.7 Vybrané rysy vývoje vědy a výzkumu v České republice	293
16.8 Závěrečné poznámky	303

DODATEK

Vasil Gluchman: Etika bioetiky (otázka lidské důstojnosti v současné bioetice)	309
Seznam literatury	325
Abstract	349
Seznam autorů	353
Seznam tabulek	355
Jmenný rejstřík	357
Věcný rejstřík	369